

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **12.09.2025**.

Güldere KARLI
Van Milletvekili

Türkiye'de idam cezasının kaldırılmasının ardından getirilen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, uygulama biçimiyle fiilen "uzatılmış bir ölüm cezası"na dönüşmüş durumdadır. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 25/1-1 maddesinde yer alan "cezanın infazına hiçbir surette ara verilemez" hükmü, ağır hasta mahpusların yaşam hakkını doğrudan ihlal etmekte; sağlık ve umut hakkını ortadan kaldırmaktadır.

Uluslararası hukuk da bu durumu teyit etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Öcalan/Türkiye (2014), Kaytan/Türkiye (2015) ve Gurban/Türkiye (2015) kararlarında; gözden geçirilemeyen ömür boyu cezaların işkence yasağını ihlal ettiği açıkça vurgulanmıştır. Buna rağmen aradan geçen on yılı aşkın sürede hiçbir yasal düzenleme yapılmamıştır.

Ağır hasta mahpusların sağlık durumlarının yalnızca Adli Tıp Kurumu (ATK) raporlarına bırakılması, gerçekte sağlık hakkının kısıtlanmasına yol açmaktadır. Tam teşekküllü devlet ve üniversite hastanelerinin raporları dikkate alınmadığı için mahpusların yaşam hakkı fiilen yok sayılmaktadır.

Bu ihlallerin en çarpıcı örneklerinden biri, ağır hasta olmasına rağmen tahliye edilmeyen ve cezaevinde yaşamını yitiren **Abdulkadir Kудay** olmuştur. Kудay'ın ölümü, devletin mahpusların yaşam hakkını korumada sorumluluğunu yerine getirmediğini göstermektedir. Benzer biçimde, Dilber Tanrıku, Dilşad Şengül, Saime Afşin, Mehmet Elçe, Ergin Aktaş, Fevzi Arslan ve Emin Gurban gibi onlarca ağır hasta mahpus hâlen cezaevlerinde ölüm sınırında tutulmaktadır.

Elâzığ R Tipi Cezaevi'nde tutulan Önder Poyraz da aynı durumda olan ağır hasta mahpuslardan biridir. Boyun ameliyatı sonrası hücrede felç geçiren Poyraz, iki yılı aşkın süredir yatalak durumda olup tekerlekli sandalyeye bağımlıdır; göz kapakları felç nedeniyle işlevini yitirmiştir. Lavabo ihtiyacını dahi karşılayamamakta, yetişkin bezi ve idrar torbası kullanmaktadır. Buna rağmen ATK sevk talepleri sürüncemede bırakılmış, sağlığı hızla kötüleşmiştir.

Ailesi ekonomik zorluklar nedeniyle bedeli devlet tarafından karşılanmayan ilaçlar ve yaşamsal malzemeleri temin edememekte, ayrıca cezaevi ziyaretlerinde ayrımcı muamelelere maruz kalmaktadır. Görüşlere çocukların alınmaması, sürelerin keyfi biçimde kısaltılması ve "*sizin diliniz farklı*" denilerek dil temelli ayrımcılığın yapılması Anayasa'nın eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır.

Sonuç itibarıyla, ağırlaştırılmış müebbet infaz rejimi, ağır hasta mahpusların yaşam hakkını fiilen ortadan kaldırmaktadır. Devletin, Anayasa ve uluslararası hukuk gereği bu ihlallere son vermesi artık ertelenemez bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. 5275 sayılı Kanun'un 25/1-ı maddesinde yer alan "*cezanın infazına hiçbir surette ara verilemez*" hükmünün, ağır hasta mahpusların yaşam hakkını ortadan kaldırdığı açıktır. Bu düzenlemeyi değiştirmeye dönük Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
2. Ağır hasta mahpusların sağlık durumlarının yalnızca Adli Tıp Kurumu raporlarına bırakılması uygulamasını değiştirmek üzere, tam teşekküllü devlet ve üniversite hastanelerinden alınan raporların esas alınmasını sağlayacak bir düzenleme yapılması gündeminizde midir?
3. Önder Poyraz'ın mevcut sağlık durumu hakkında Bakanlığınızın bilgisi nedir? Kendisinin ATK veya başka bir sağlık kurumuna sevki neden bugüne kadar gerçekleştirilmemiştir?
4. Poyraz ailesinin karşılamak zorunda bırakıldığı bedeli devletçe ödenmeyen ilaçlar, yetişkin bezi ve idrar torbası gibi yaşamsal ihtiyaçların ücretsiz karşılanması için herhangi bir düzenleme yapmayı planlıyor musunuz?
5. Ağır hastalıkları nedeniyle yaşamını tek başına idame ettiremeyen mahpusların cezaevi koşullarında tek başlarına tutulmaya devam edilmesi, Anayasa'nın yaşam hakkı ve insan onuruna uygun muamele ilkeleriyle bağdaştığını düşünüyor musunuz?

6. Cezaevi ziyaretlerinde ailelere uygulanan ayrımcı muameleler —görüşlere çocukların alınmaması, sürenin keyfi biçimde kısaltılması, “*diliniz farklı*” denilerek ayrımcılık yapılması— hakkında Bakanlığınıza ulaşan şikâyet var mıdır? Bu uygulamalara son verilmesi için bağlayıcı bir genelge yayımlamayı düşünüyor musunuz?
7. Bakanlığınız verilerine göre, son on yıl içinde ağır hasta olup cezaevinde yaşamını yitiren ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü kaç mahpus vardır?
8. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Öcalan, Kaytan ve Gurban kararlarına rağmen, bugüne kadar neden hiçbir yasal düzenleme yapılmamıştır? Bu kararların gereğini yerine getirmek üzere önümüzdeki dönemde bir çalışma yürütmeyi planlıyor musunuz?
9. Ağır hasta mahpuslara ilişkin mevzuat değişikliği ve uygulama iyileştirmeleri konusunda Bakanlığınız, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Sağlık Bakanlığı ile herhangi bir koordinasyon çalışması yürütmekte midir?
10. Ağır hasta mahpusların yaşamsal ihtiyaçlarının ailelerine yüklenmesi, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmakta mıdır? Bu konuda yapısal bir reform gündeminizde midir?